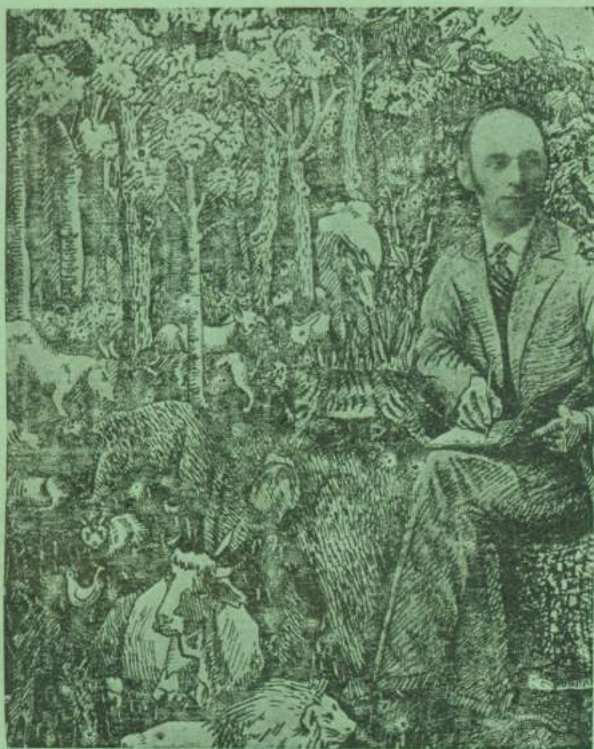

кр 84/49к
К 17

"РК"

20

СИЛЬВЕСТЕР КАЛИНЕЦЬ

БАЙКИ

Видавництво і Друкарня ОО. Василян
Мондер, Алта.
1938.

84(4УКР)
К17

СИЛЬВЕСТЕР КАЛИМЕЦЬ

БАЙКИ

Образки: ІВАНА ШЕВЧУКА.

Видавництво і Друкарня ОО. Василіян
Мондер, Алта.

1938.

Передрук застережений

Printed in Canada

СИЛЬВЕСТЕР КАЛИНЕЦЬ
в Казочнім лісі.

ВСТУП

Вийшов я у гай зелений.
Сів на пені і по звичаю
Вийняв олівець і книжку
Й віошувати забираюсь.
Думаю так і не знаю,
Від чого мені зачати;
Миттє шум вчинився в лісі
Й стати сходиться звірята:
Барани, осли і коні,
Льви, жирафи і тигриси,
І коти, ведмеді, лиси,
Малпи, птахи різномодні,
Навіть і гриби і квіти,
Все було переді мною,
Що лиш Бог створив на світі
Я став мов в казочнім лісі,
Наче б то який сон снівся,
І для мене страшно стало,
Як я на звірят дивився.
Та по хвилі, як гутірку
Точали усі звірята,
Аж тоді зітхнув я лекше
І почав байки писати.

Сильвестер Калинин.

Писано в Кур'ятибі, в Стані Парана, в Бразилії. 28. VIII. 1937 р.

1. ВЧЕНИЙ ВЕДМІДЬ

Раз ведмедя молодого
У лісах зловили,
І взяли до цирку й різних
Штук його навчили.
А як всього вже навчився,
Тоді цирк він кинув
І вернув до свого ліса
Між свою родину.
Йно вказався між своїми,
Зараз привітали
Тішились, бо його вже
За вмерлого мали.
І тоді з діброви, ліса,
Земляки сходились,
Цілувались, обіймались,
Братом веселились.
І питали, що у світі
Між людьми чувати,
А ведмідь став про культурний
Світ оповідати:
Де він був і що він бачив
В селах на Україні,
Як навчився танцювати
Гонти, Катерини.
І став зараз так співати,
Як навчили люди,
Різних танців танцювати
Просто і присюди.
І подобалось ведмедям,
Пробувати стали,
Так як сей ведмідь, на задн.
Ноги піднимались.
Лиш даремно, бо не вчені

І став зараз так співати,
Як навчали люди,
Різних танців танцювати
Прямо і присюди.

Способу не знали,
І зі заздрості на нього
Всі сердиті стали.
Рада в раду і рішили
Геть його прогнати,
Бо в своїй діброві вчених
Не бажали мати.

І у нас таких ведмедів
Стрінеться богато,
Що з мудрішого від себе
Звикли насміватись.

2. МИШІ.

Як цим світом володіли
Ще Зевс 1) і Юнона 2),
Миші віча скликали десь
Близько Гелікона 3)
І на вічу між собою
Радитися стали,
Як запобігти, щоб люди
Їх не убивали.
Рада в раду і рішили
Послів вибрати,
І з благанням до Зевеса
На Олімп 4) післати.
Вибрали мудріших десять,
Першого Ласуна,
Хлібожира, Горшколаза
Хапуна, Бігуна,

1) Зевес (Юпітер) найвищий бог старинних Греків і Римлян. 2) Юнона (Гера) була донькою Сатурна і Реї, жінкою Зевеса. 3) Гора в Греції. 4) Гора в півн. Греції, де мешкають боги.

Норокопа, Житоїда,
Гриця Мисколиза,
Душегуба і старого
Дядька Млинолиза.
У неділю дуже рано
В подорож зібрались
І під вечір з тяжким трудом
На Олімпі стали.
До Зевеса йти, була вже
Північ. В цій годині
Думали, що вже Зевес десь
Спить собі в перині.
Отже ввадилися з собою,
Щоб тут попросити
Ганнімеда 5), щоб Зевеса
Конче з сну збудити.
А Зевес небув ще в ліжку,
А сидів над громом,
Наоколо нього дочки
З богом Купидоном. 6)
І спорили між собою
Бесіду про Трою, 7)
Про Енея, 8) Одисея 9)
Та про всіх героїв.
Каже Ганімед: — "Тут послі
Мисячі чекають,
Та мабуть якусь до тебе
Пильну справу мають!"
А Зевес знав наперед вже,

5) Ганнімед, підचाший богів, син Треса і Колірої. 6) Купідон, (Ерос) бог любови. 7) Троя, (Іліон) місто в малій Азії. 8) Еней, син Анхіза і богині Венери, який виратував свого батька з горючої Трої. 9) Одисей, це герой славної грецької епопеї "Одисей."

Пощо тут явилисьь,
Лиш хтів бачить, чи на ласку
миші заслужили,—
І чи правда, що невинно
їх народ вбиває.
Тож прикликав Хлібожора,
І так повідає:
— “Ідіть тимчасом, заночуйте
Ви цю ніч в коморі,
Завтра же зі сходом сонця
З вами поговорю!”
А Зевесова комора,
Не була порожня,
В ній було, чого забагла
Лиш душа побожна.
Мясо, сало, солонина,
Яблука, банани,
Збіжжя, хліб, мука, сир,масло
І горшки сметани.
Та щож, миші замість чесно
Тут заночувати,
Щоб невинність перед богом
Зевсом показати,
Стали хазяїнувати
Як в своїй коморі,
Горшколаз впав у сметану,
Плаває як в морі.
Хлібожир об’ївся хлібом,
Ледви віддихає,
Млинолиз з муки неначе
Мельник визирає.
Норокоп враз з Душегубом
Влізли між банани,
А Ласун дібравсь до бантів
З мясом, ковбасами.
Знов Хапун враз з Мисколизом

З'їли мясо, сало,
А вкінці найбільшу бочку
Меду розпочали.
Так в коморі господар'ять; —
Аж тут шум вчинився:
Несподівано в коморі
Сам Зевес з'явився.
— "А так миші, ви — скричав він —
В мене пописались,
І ще хочете, щоб люди
Вас не убивали?
Від сьогодні, не лиш люди
Будуть вас вбивати,
Но теж нищити вас будуть
І коти й собаки!"
Тай пустив з комори миші
І цієї хвилини
Випустив собак голодних
І котів за ними.

Ми також якщо бажаєм
Прав своїх дістати,
То передовсім нам треба
Чесність показати.

3. ЛЕВ І ІЖАК.

Як твій бувший ворог радить.
Щоб ти зброю кинув,
Ту, яка тебе боронить
Завжди від загину, —
Або хоче він з тобою
Приязнь завязати, —
То на це ти будь усяк час

Осторожним, брате.
Нескидай зі себе зброї,
Хоч і не вигідну,
Ось послухай, а скажу я
Байочку подібну.

Раз лев стрінув під межею
Їжака старого
І хотів собі вечерю
Приготовить з нього.
Та ніяк до їжака тут
Він не міг забратись,
Бо кільці його кололи —
І лев став сміятись;
Каже: — “Чи тобі не сором
Ті кільці носити?
Та і важко, не вигідно
З ними в світі жити.
Якщо б ти кільців позбувся,
Ти б гарнішим стався!”
— “Борони мене о Боже!
Тут їжак озвався, —
Що мені в кільцях не гарно,
Знаю безперечно,
Та від ворога мені в них
Є проте безпечно!”

4. ПОХОРОН ЛЬВИЦІ.

У діброві вмерла львиця,
Всіх звірят цариця,
Затужили звірі в лісі,
Посумніли птиці.

Гиша стала у діброві,
Ітахи занімили,
Тільки пальми, кипариси,
Жалібно шуміли.
Львиця біля смоківниці
На ріщу лежала,
А від сонця хвостом своїм
Нава заслоняла.
Квітами була прикрита
Ї листячком зеленим,
Лис молився до Зевеса
За її провини.
Цар з розпуки і зі жалю
Сльозами вмивався,
Гривою тряс, до нікого
І не відзивався.
Всі звірята, що були лиш,
Сльози проливали,
Попри неї йшли і всі їй
Лабу цілували.
Всі тужили, лиш єдиний
Олень не смутився,
А стояв собі на боці,
Весело дивився.
А чому він не смутився,
В тім була причина,
Що йому цариця з'їла
Жінку, доню й сина.
Тож веселий там стояв він,
Розуміти треба,
Що смерть львиці уважав він
Як за пімсту з неба.
Помітила це лисиця,
До льва приступає;
— "Царю! придивися: Олень
Сльоз не проливає,

А шутить собі з небіжки
Та щось все бурмоче,
Головою потрясає,
Ввесь час хмуристь очі!"
— "Хто, хто, Олень, цей нетяга?
Лев зачав кричати;
Геть його прогнати звідси,
І вовкам віддати!"
Вчув це Олень, каже: — "Царю!
Слухаєш лисиці,
Що я будьто насмівався б
З світлої цариці?
О, не слухай цього царю,
Це обман лисиці,
Я дивився, бо я бачив
Світлий дух цариці.
Перед мною появилась,
І мені казала,
Що для тебе на Олімпі
Місце ублагала.
У найкращому садочку,
Де пташки співають,
Де княгині і цариці
Тільки місце мають —
Кланялась тобі й казала,
Що її ти снівсья,
І просила через мене,
Щоб ти не журився.
І твоя уся держава
Величезна буде,
А в Зевеса і Плутона
Станеш понад люди!"
Вчули це звірята й крикли;
— "Оленю похвала,
Він святий, бо з ним цариця
Наша розмовляла!"

-- „Хто, хто, олень, цей нетяга?
Лев зачав кричати;
Геть його прогнати звідси,
І вовкам віддати!”

Лев за це йому припнувши
На грудь два медалі,
Записав леваду і дав
Рангу генерала.

Чи не правда, добрі люди?
І в нас так буває:
Хто обманювати вміє,
Цей і гроші має.

5. КУЦИИ ЛИС.

Лис до курника Дениса
Закрадавсь помало,
Необачно впав в залізо,
Хвіст йому урвало.
Сором стало це для нього,
Що він не хвостатий,
І встидавсь куцохвостим
В лісі показатись.
Укривавсь в кущах діброви.
Врешті що робити?
Скликав лисячу громаду
І став говорити:
— “Слухай чесная громадо!
А скажу новину,
Перейшов я світ і бачив
Неодну країну,
Зустрічав я злих і добрих,
Бідних і багатих,
Зате лисів то ніде я
Не стрічав хвостатих.
Завели скрізь у громадах
Найновішу моду,

Всі хвости пообтинали
І вкрасили вроду.
І я бачив, як на світі
Другі проживають,
Що як лиси нехвостаті —
Кращі виглядають.
І не розмишляв багато,
Хвіст втяв на колоді;
А тепер я виглядаю,
Як Француз у моді!"
— "Це не правда, він обманщик!
Стали всі кричати —
То щось іншого з ним сталось,
Що він хвіст утратив!
Певно йшов десь кури красти
І його спіймали,
Та на сором і на ганьбу
Хвіст йому обтяли.
І тепер йому є сором
Без хвоста ходити,
Отже він хотів би хитро
І нас обдурити.
Тож не слухаймо його ми,
Лиш гонім геть з хати,
Про рід лисів куцохвостів
Ми не хочем знати.
Хвіст для нас є гонір, слава,
Хвіст нас украшає,
А цей підлий є, що рід свій
Йі нарід висміває!"
Вислухав лис куцохвостий,
Дуже застидався,
Та перепросив громаду,
До вини признався.

І як ви так поступили,

Як цей лис, — покайтесь,
А як жили чесно, — свого
Роду не цурайтесь!

6. ЗОЗУЛЯ

Раз хвалилася зозуля
У садочку в літі
Перед щиголом і чижем,
Що була у світі:
“Я була ген, ген далеко,
У чужій діброві
І там чула соловейка
Співи пречудові.
Що немож було так ними
І налюбуватись.
Отже й я там научилась
Вчено щебетати.
Як своїм я голосочком
Заспіваю, — Боже!
То так любо, що і серце
Видержать не може.
Як позволите, сестрички,
Я вам заспіваю.
Вчуєте, як соловії
У гаю співають
По ученому, не просто,
Як у наших краях.
Тільки, прошу, успокійтесь!
Зараз починаю.
Лиш підлечу трішки вище,
Бо тут не на руку,
Ну, вже слухайте співаю:
Куку, куку, куку!”

Ця зозуля, — патріоти
Це зарозумілі,
Що самі не втнуть нічого,
Других вчити б хтіли.

7. ОСЕЛ.

Раз осел чи де знайшов був,
Чи в кого украв
Шкуру з лева і сам левом
Стати загадав.
Надягнув на себе шкуру
І на луг побіг,
І кого там стрінув тільки,
Так жахав усіх.
Утікали з під діброви
Барани, воли,
Утікали вівці, кози,
Коні і осли.
Всі боялись, аж тряслися
Дурні перед ним,
А осел, як те побачив,
То став гордий цим.
І якраз на це надходить
Тихо попри ліс
Лис з села, що на вечерю
Дітям курку ніс,
Що дістав у пана війта
Був за парастас, —
Бо цей лис був дяк учений,
Мав чудовий бас.
А осел як зонив лиса,
Заревів як лев.
Лис по голосі пізнав вмиць,

Що то є осел,
Тай озвався: —“Ой ти дурню,
Та яким ти львом?
Чим вродивсь ти, так до смерти
Лишишся ослом!”

8. ЛЕВ І ПОДОРОЖНИЙ.

Лев за здобичею гнавсь,
У густу діброву,
Несподівано йому
Влізло терня в ногу.
Сів голоден він під кущ,
Мало що й не плаче.
Врешті йдучого туди
Чоловіка бачить.
Звівсь поволі зпід куща.
І зблизивсь до нього,
І просити став його,
Щоб оглянув ногу.
Подорожний налякавсь;
Щож було почати?
Став з увагою його
Ногу оглядати.
Оглядаючи знайшов
У нозі тернину,
Витягнув — і лев пішов
В ліс в густу ліщину.
Проминуло кілька літ,
Чоловіка цього
За провину — то якусь,
Що вчинив щось злого
Обвинили, а відтак
До тюрми всадили,

Подорожний налякався,
І щож було почати?...

Прешті на поживу львам
За це присудили.
Випустили з клітки льва
Лютого, страшного...
А як лиш побачив лев
Чоловіка цього,
Що поміг в нещастю раз.
Став його вітати,
Та леститися при нім,
По руках лизати.
І хоч лев голоден був,
Не чинив нічого,
Лиш спокійно положивсь
І дививсь на нього.
Дали знати до царя.
А як цар дізнався,
За який учинок лев
Вдячний показався,
Приказав він цього льва
Зараз в ліс пустити,
А підсудного також
З кари увільнити.

9. ПАВУК ! МУХА.

Раз осінною порою,
У холодну днину,
Муха вслабла і павук вже
Не снував тканини.
Як павук, також і муха
По стіні блукають,
Сіромахи як ніколи
Пішки намагають.
І павук і муха пішки
Низом та горою,
І хоч вороги, одначе

Сходяться з собою.
— “Псмагайбі! люба мушко,
Пан павук вітає:
Ти також, як бачу, пішки
Ходиш, не літаєш?”
— “О, спасибі, за привіт вам!
Мушка відбрєніла;
Та як бачу і вам рівнож
Нужда на карк сіла.
Це не диво, бо мені все
Лихо докучає,
А вас тут немов на силу
З сітки витягає!”
І павук засоромився,
Лиш не давсь пізнати;
Знав, що муха вже з натури
Любить докучати.
Вдав, що він не образився
Тими то словами,
Каже: — “Згода хай настане
Мушко поміж нами!
Вже від кілька літ нагоди
Й змоги став шукати,
Щоб між нами на усяк час
Згodu завязати.
Та не так, як у незгоді
Ми жили до нині,
Чим лиш вороги раділи
По всій Україні.
Ми вам, мухи, все зичливі,
Хочем жити з вами, —
А ви зовсім нас невинно
Звете ворогами!”
Вислухала бідна мушка
І відповідає:
— “От, які ви нам зичливі,

Це увесь світ знає.
Правда, щирі думки ваші,
І солодка мова,
Та лиш тоді, коли вам
Рветься вже основа.
Ви беретеся зимою
Згоду завязати,
А на те лиш, щоб весною
Більше нас спіймати.
Тож спасибі вам за приязнь,
— Каже муха стиха, —
Йду, скажу всім, щоб минали
Мухи вас як лиха!”
Вчув таке павук від мушки,
Дуже застидався;
Вліз у шпарку аж під сволок,
Більш не показався.

—ооОоо—

10. ДЯТЕЛЬ І СОРОКА.

Зі сорокою згодився
Дятель сильнодзюбий,
Що він протягом пів хвили
Дзюбом зломить дуба.
Погодивсь і зараз взявся
До свого діла,
А сорока на ліщину
Близько нього сіла.
Приглядається, як дятель
Дубчака лупає,
А так сильно, аж з гилякіє
Листя політає.
А вкінці сорока бачить;
Ось, ось півгодини,
Ну, а дятель не зламав ще

Навіть половини.
Врешті як не гопне в дуба,
Аж дуб захитався,
І програв, бо замість дуба
Дзюб його зламався.

І ти наперед роздумай,
Як коли що робиш,
І не пнися понад силу,
Бо собі пошкодиш.

11. ЖАБИ.

Давно, як боги з Олімпу,
Світом кермували,
Ще тоді на волі жаби
В ріках проживали.
І нікого над собою
Старшого не мали,
Та жили собі й нікого
В світі не боялись.
Та вони щось не злюбили,
Так на волі жити;
Врадили, щоб у Зевеса
Короля просити,
Щоб обняв над ними владу
Так, як мають люде,
Думали, що з тим їх доля
Ще гарніша буде.
Бог — Зевес просив, щоб Нептун.
Прихиливсь до цього,
Щоб признач таж і жабам
Короля якого.
Нептун¹⁾ знав жаб дуже добре,

¹⁾ Нептун, (Позейдон) син Кроноса і Реї, у Греків і Римлян бог моря.

Розслідив цю справу,
І за короля над ними
Дав вербу дуплаву,
Що була нахилена десь
Понад синє море, —
І король цей мав рішати
Добробут і горе.
На початку зараз жаби
Стали раді з цього,
Що вони також вже мають
Короля свого.
Всі охотно на цю вербу
Часто вилізали,
Як день так ніч безнастанно
Концерт виправляли.
Врешті вже вербі обмерзло
Рахкання їх враже,
І звернулась до Зевеса
З проханням і каже:
— “Боже! прикажи що жабам,
Видержать не можу,
Бо товчуться лиш по мені
Цілу днину божу,
А я вже стара, безсильна,
Хочу відпочати,
А вони хотять що ночі
Концерт свій давати!”
І тут бог Зевес з’явився
Жабам в виді грому:
— “Як так будете чинити
Королеви своєму,
То його вам відберу я,
Іншого дам знову
Не такого, як є зараз
А вже більш лихого!”
— “Ми такого саме хочем!

— Жаби відказали —
Дай нам короля такого,
Щоб ми і боялись!"
— "Добре! — бог Зевес озвався.
Прохання сповняю,
І на трон вам королівський
Бузька посилаю!"
І тут жаби обдурились.
Від цієї днини,
Як обняв правління бузьок
Як король над ними,
Не позволив він на собі
Жабам викрикати,
Лиш зі страхом перед бузьком
Мусіли дрижати.
І до нині він їх ловить,
Йй буде пожерати.

Вам наука, як то треба
Волю шанувати!

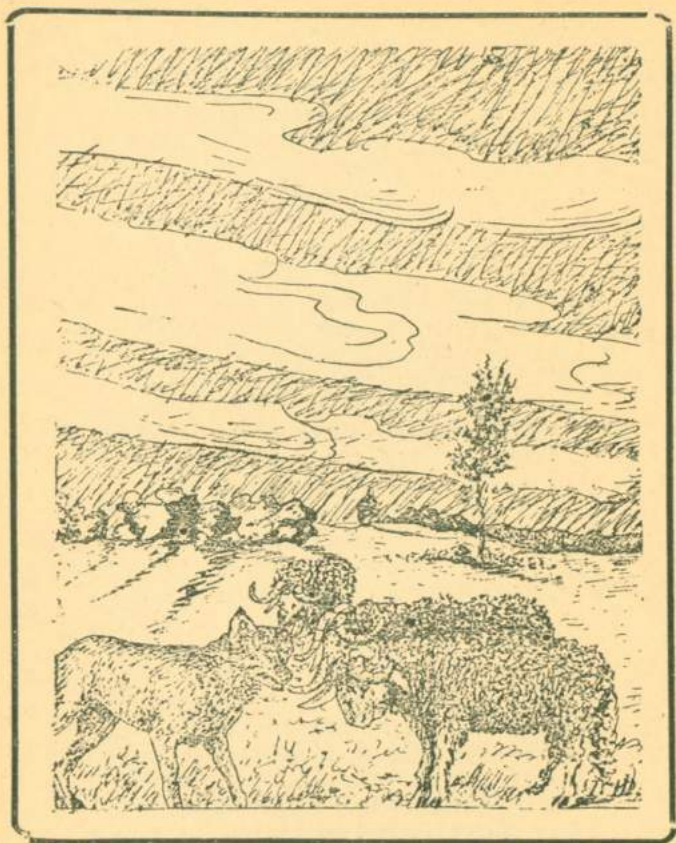

12. ВОВК І БАРАНИ.

Раз жили три барани
В згоді і любові
І все паслися вони
Близько при діброві.
Вовк їх бачить все всіх трох
Тут у кожную днину
І охоту дуже мав
З'їсти баранини.
Лиш сердега він жахавсь
Близько них зблизитись,
Бо уже раз барани
З ним хотіли битись.
І сидить він на горбку

Думочку гадає,
Дивиться на баранів,
Слинку поликає.
Аж нарешті хитрий лис
З ярмарку манджає,
Накупив курей, гусей,
І собі співає.
А побачив на горбку
Вовка так сумного,
Отже зараз і спитав,
Що з ним є нового?
А голоден вовк на те:
— “Любий мій нанашку!
Так бим баранини з’їв,
А дістати тяжко!” —
Усміхнувся хитрий лис,
Каже: — “Онде вдали,
Бачиш, ходять барани
Наче генерали.
Отже і чого тобі
Зараз сумувати?
Як бажаєш барана,
Можеш легко мати!”
— “О не так то друже мій
Легко з баранами,
Їх там трох є, і могли б
Проколоть рогами!”
— “То ти тхір є, а не вовк!
— Лис зареготався —
Чиж не сором є, щоб вовк
Барана боявся?”
— “Я вже раз і забігав,
Та попівся дуже.
Бо я ледви втік живий
Від чортів, — мій друже!”
Щось подумав хитрий лис,

А відтак і каже:
— “Треба способом зайти
Баранів тих вражих.
Треба тут про те тобі
Наперед подбати,
Щоб ти міг тих баранів
З трійки роз’єднати.
А тоді тобі піде
Діло легше з ними
І будь певний, що з’їсиш
Щодень баранини!”
Втішився голоден вовк,
Вчув таку пораду
І став думати, яку б
Тут ужити зраду.
І не довго думав він,
Про цю зраду вражу,
І пішов до баранів,
— “Помагайбі! — каже:
І даруйте, що я так
Пристаю сміло.
Бачте, в лісі я живу
В хаті там на ліво
І все бачу вас всіх трох,
Тут у кожную днину.
І питаю, чи нема
Іншої долини?
Бо тут, бачу, пусто скрізь.
Пасовисько голе,
Здоптане і без трави
Наче чорне поле,
Чи не краще вам було б,
Тут порозходитись,
І для свого добра
Кожен міг трудитись.
Ось один би взяв собі

-- „Помагайбіг! -- каже:
І даруйте, що я так
Пристаю сміло“

Цей луг, що за гаєм,
Другий знов леваду, де
Річка допливає.
Ну, а третій би заняв
На горбку діброву, —
І жили б ви в гаразді
І щасливо знову.
Скрізь трава там наче гай.
Краща, як в ліщині.
Де б я в голоді ходив
По пустій долині?"
Ну, і дійсно барани
Баранами стали
І таки ще цього дня
З трійки роз'єднались.
Бо послухали вони
Вовкової зради
І осібно розійшлись
На всі три левади,
Кожен вибравши собі
Будь яку долину,
А возк втішний, бо вже міг
Їсти баранину.

І нас байка та учить,
Щоб ми пам'ятали,
Що, як хочем, щоб і ми
Дива доказали,
То в союз великий нам
Треба все лучитись,
А ніколи на малі
Партійки ділитись!

13. ЛЕВ І ОСЕЛ.

Льва царя, добірна, вчена
Служба раз була,
А складалась з вовка, миші,
Малпи і осла.
Як лев був здоровий, кожен
В щастю проживав;
А як захорів лев, зараз
В замку голод став.
І лев кличе слуг всіх своїх
У голодні дні:
— “Хто себе з вас на поживу
Нині дасть мені?
Весь час всі ви біля мене
Жили в гаразді,
Нині я собі не можу
Помогти в біді!”
— “Я себе дала б і зараз,
Повідає миш;
Та однак голоден будеш,
Як мене з’їсиш!”
— “Та і я, — вовк приступає —
Давбися на лік, —
Щож, коли худий я дуже,
М’яса не їв рік!”
— “Я також — говорить малпа —
І себе дала б,
Щож, у мене тільки кости,
А м’яся нема!”
Врешті тут осел виходить,
Каже до царя:
— “На відживлення для тебе,
Знай, даюся я!”
Лев пізнав по цій розмові,
Що осел дурний.

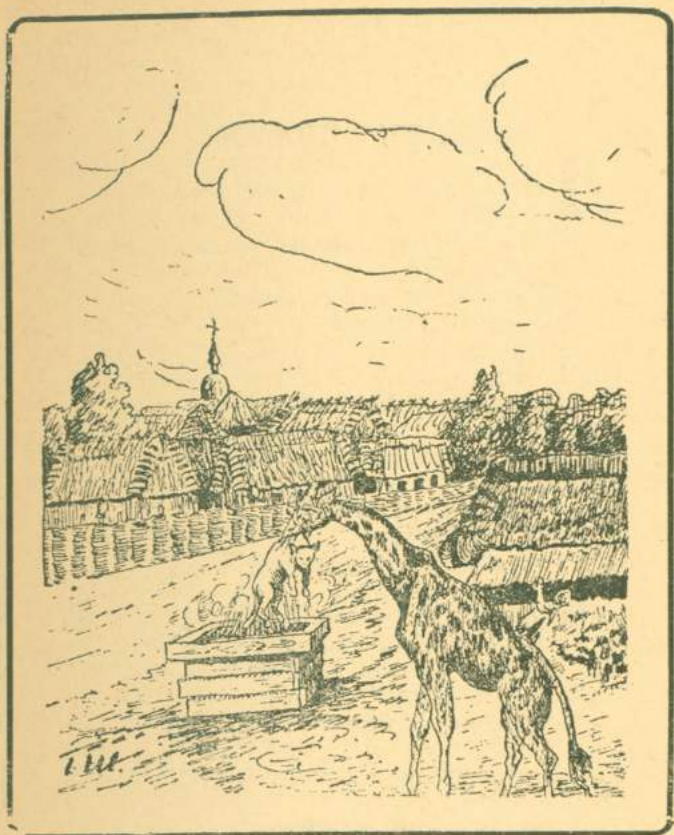
Злісно кинувся на нього,
И був обід смачний.
І сміючись заїдала
Служба льва царя.

Вам наука: не беріть ви
Прикладу з осла.

14. ВОВК І ЖИРАФА.

Вовк упав якось в керницю
Близько при дорозі,
Намагається сердега,
Вилізти не може.
І почав в керниці сумно
Голосами вити,
Думав він, — чей хтось надійде,
Схоче увільнити.
І якраз попри керницю
Йде баран рогатий...
Вовк почув, давай у нього
Помочі бламати,
— “Ах баранку, баранусю,
Мій коханий друже,
Вир'ятуй мене з керниці,
Бо тут темно дуже!”
Глянув пан баран в керницю:
А то ти вовцуню?
А то добре, за мою це
Знай вчорашну доню!
Тож прощай коханий друже,
І співай небоже
Сам для себе “со святими,”
І конати можеш!”

І пішов баран у поле,
А вовк голосами
Вие далі, аж надходить
Шкапа із поляни.
А вовк вчув, давай і шкапу
Сльозами бламати,
Щоб вона його взялась як
З ями рятувати.
Шкапа глянула, всміхнулась:
— “А то ти там братку?
Прощавай, конай поволи
За моє лошатко!”
І пішла собі дальш шкапа
Пастись на поляну.
І надходить тут жирафа,
Вовк її заглянув:
— “Ах жирафо, панно злота,
Змилуйся, благаю,
Вир'ятуйте, хай я марне
Тут не загигаю!
Щоб хоч жінку, милі діти
Міг я ще побачить,
Що мене десь виглядають!” —
Просить вовк і плаче.
І жирафі жаль зробилось,
Зараз приступила,
І в керницю вмить предовгу
Шию нахилила.
Там за карк спіймала вовка,
Шию підіймила,
Витягла його на беріг
І так увільнила.
Вовк жирафі за цю ласку
Зараз відплатився,
Перегриз її гортанку
Її нею поживився.

Витягла його на беріг
І так увільнила.

В нас також подібна вдячність
Між людьми знайдеться,
Що за добрий вчинок той—же
Лихом відплатиться.

15. ЛЕВ І ЧОЛОВІК.

Лев у холодку лежить
І собі думає,
А ж тут з ліса збитий вовк
Ледви намагає.
— “Що тобі є, вовче мій?”
Лев його питає.
— “Чоловік мене побив!”
Вовк відповідає.
— “Чоловік тебе побив?
Рикнув лев зі злости; —
Дай—но тут мені його,
Лишу з нього кости!
Що таке то чоловік?
Я його не бачив!”
— “Не модерний він і є !”
Каже вовк і плаче.
— “Ну, а як тебе він бив?”
— “Плюнув лиш що сили,
Так аж сто свічок в очах
Наче засвітили!”
— “Що, так сильний чоловік?
Рад його пізнати,
І охота в мене з ним,
До двобою стати!”
Так розлячений лежить,
Злісно позирає,
Аж тут бачить, в лісі хтось
Дерево рубає.

і схопився лев як стій
З леговиска свого,
— “Хто ти є?” — питає лев.
Чоловік до нього:
Я є боднар, звусь Семен!”
— “Що це означає?”
— “Це є майстер, що царям
Трони виробляє!”
— “А так трони, знаю вже,
Слухай-но Семене,
Може б виробив ти трон
І також для мене?”
— “А чому-ж я б не зробив,
Вже зроблю, як говориш,
І до вечора уже
Маеш трон готовий!”
І за діло боднар взявсь,
Дубчаки рубає,
Замість трону то для льва
Клітку зачинає.
І не довго поравсь він.
За одну годину
Клітку зладив і ввійшов
Лев у середину.
Лев побачив гарний трон,
Сів собі щасливо,
Боднар тішучись замкнув
За ним двері живо.
Лев у “трони” протягнувсь,
Хоче заплатити,
До дверей він... а дверей
Годі відчинити.
Заревів зі злости лев,
Що біда і горе,
Що не вийде з клітки вже,
Що пропав як в море.

Сили всі свої зібрав,
І до кратів пнеться,
Боднар руки заложив,
З льва царя сміється,
— “А так, знаю, тепер я,
Лев до нього каже:
То ти звешся чоловік?”
— “Так, щоб знав ти княже!”

І тобі най байка ця
Буде для науки,
Що нічим є сила без
Способу і штуки!

16. ЛИС І ПІВЕНЬ.

Лис голоден в білий день
У село манджає,
Аж тут зирк, а півень-пан
На стіжку співає.
— “Хто ти є?” — питає лис.
“Я є дяк з Криниці!”
— “А я, монах — каже лис —
Ген зпід Зарваниці.
Пізнаю я, що ти дяк,
Бо і голос маєш,
Та скажи мені, чи ти
Глас дев'ятий знаєш?”
— “Та лиш вісім є гласів!”
Півень повідає.
— “Так було колись, тепер
Вже й дев'ятий маєм.
Архирей мене післав
По всіх седах брате,
Щоб учив я всіх дяків,

Глас новий девятий!"

— "Якщо так, то заспівай,
Спробую навчитись!"

— "Ти не вчуеш на стіжку,
Шкода так і вчити!

Бо зі співу, що всіх вчу,

Так захрип я дуже,

Що ти так не переймеш,

Краще злізь мій друже.

Тут як слід тебе навчу

Прямо з Ірмолоя

І за хвилину переймеш

Ут - ре - мі - фа - соль - ля!"

Тут подумав півень щось,

І став говорити:

— "Чи не є ти хитрий лис,

Син чи внук Микити?

Бо мій батько говорив

Раз одного ранку,

Що жив давно хитрий лис

В Лісовичах в замку.

А такий він хитрий був,

Що є що почути,

Бо і навіть льва царя

Вмів він обманути.

Тож і гостро приказав

Пан - отець старенький,

Щоб я віри не давав

На слова масненькі!"

— "О, проснися, друже мій,

Гріх таке казати,

І невинного мене

Компромітувати.

Що я лисом, признаюсь,

Та всеж знати треба,

Що тепер я є монах,

Та живу для неба.
Піст держу все, мяса в вік
Істи я не смію,
Ім пшеницю, їм овес,
Або щось з олію!"
Тільки вимовив це лис,
Низько поклонився,
І побожно приклякнув,
В грудь мов митар бився.
Бачить півень: правда це,
Дійсно він монахом!
Зараз крила розпустив,
Фур до нього птахом.
Добре ще і не зблизивсь,
Як лис з тої втіхи
Миттю скочив, півень—дяк
Прохрипів лиш іхи.
І тримає лис його,
— "Це наука враже!
Щоб ти сильну віру мав,
В те, що батько каже!" —

17. ДУБ І ГРИБ.

У діброві біля дуба
Виліз гриб із моху
Молоденький, здоровенький
І високий троха.
В білу шапочку прибрався
І став розглядатись.
Бачить дуба над собою
І почав питати:
— "А чи довго вже ти, дубе,
Як тут виростаєш,

Чи ростеш, чи перестав вже,
Скільки років маеш?”

— “О мій грибику коханий,
— Дуб відповідає —

Як я тут вже виростаю,
Сотка літ минає!”

— “Ой поволи, страх поволи,
Ти ростеш дубочку...

Подивися, я за добу

На яким пеньочку.

А за рік, за два, чотири,

То побачиш дубе,

Що із мене так високий

Як ти в трое буде!”

Дуб лиш зашумів і слова

Не відповідає...

Прикро стало, що безсильний

Тільки кпитись знає.

В півдні сонічко пригріло

І жарити стало,

Начинає гриб чорніти

Й вянути помало.

А дуб грибові і каже:

“Щось ти упадаєш

І чорнієш... Чи рости вже

Більшим не гадаєш?”

— “Пане дубе! — гриб озвався —

Ти рости небоже,

А я при землі зостану,

Далі вже не можу!”

І у нас є патріоти,

Як той гриб у маю,

Що до діл великих пнуться,

А самі не знають,

Як довести менше діло

До якоїсь ціли,
Це для того, що не мудрі
І зарозумілі!

18. ГОРОБЕЦЬ.

Стрівуся раз горобець
З щиголом маленьким.
Забажав також зістать
Як щигол гарненьким.
І собі десь роздобув,
Чи вкрав бабі з хати
Синки і давай собі
Піря малювати.
За хвилинку хвіст його
Й крила засиніли,
Ноги обмастив вапном,
Щоб як сніг біліли.
А коли уже скінчив
Себе малювати,
Між щиголів полетів
І став вихвалитись.
“Дарма, щиголі, що ви
Чванитесь красою,
Все ж таки ви у красі
Не рівня зі мною!”
І впоїли очі всі
Птахи на це диво,
Та думали, що то він
Дійсно так вродливий.
Але тут як на біду
Дрібний дощ пустився,
Синка злізла й горобець
В дурака пошився.

Щиголі всміх, горобець
Тим засоромився,
Розп'яв крила і фуркнув,
Аж в вівсі впинився.

Так сьогодні не одні
Горобців малпують,
Та негарнії лица
Фарбою малують.
Як світ світом — горобець
Щиголом не буде,
Так негарнее лице
Краски не здобуде.

19. ВЕДМІДЬ В ХАТІ ГАЙОВОГО.

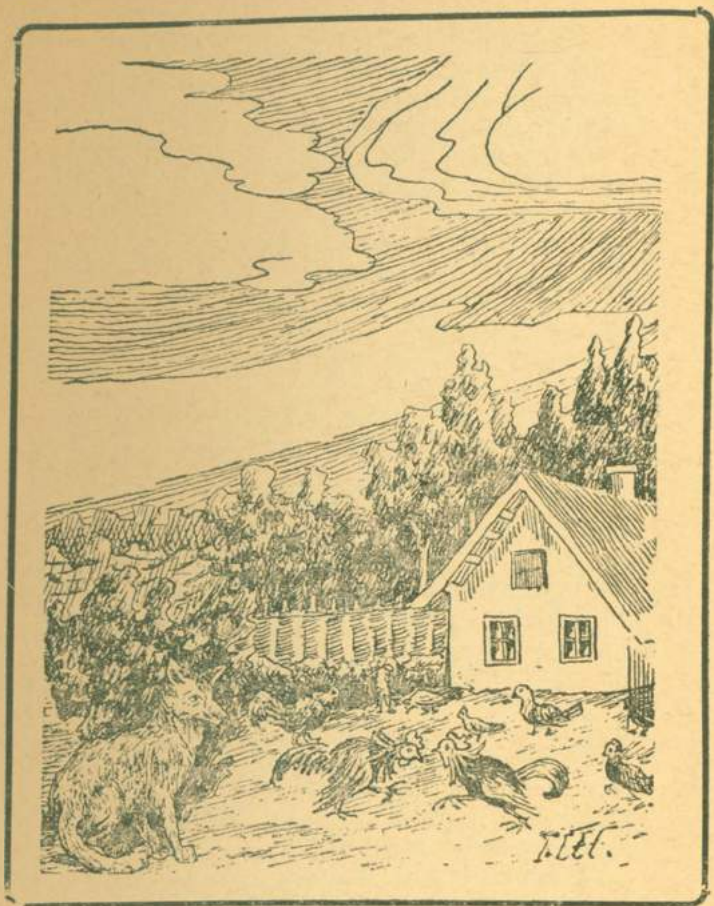
Тихо стало на дворі,
Сонце погасає,
По діброві йде ведмідь
Добичі шукає.
Аж тут мід йому запах,
Стався розглядати
І за запахом зайшов
До лісного хати.
Гайового не було
В хаті ще від рана,
Не вернувся, як пішов
До свого пана.
Лиш стояла при печі
Жінка — молодиця.
Нарікала, що нема
Так допізна Гриця.
Думала собі, що Гриць
В корчму десь запхався.
І якраз в той час ведмідь

В хату заблукався,
Ще й бурчати в дверях став.
А вона гадала,
Що це п'яний йде Грицько,
Й гнівом запалала:
— “Ти п'янице, чиж не сором
Працю марнувати,
Внитися і як безрога
Пізно йти до хати?”
І спіймала за горнець
Тай гоп в головище!..
І тут тільки застогнав
З болю ведмедище.
Бо дістав так у чоло,
Аж горнець розбився;
Він дав з хати драпака,
Аж в гаю впинився.
Жінка вибігла за ним
І пізнала живо,
Що не Гриць це в хаті був,
Лиш ведмідь бурмило.
Гриць сміявся, як почув
Про ведмедя цього,
А ведмідь знов пам'ятав
Жінку гайового.

20. ЛИС І ПІВЕНЬ.

Чубились два півні раз
На гумні в лісного,
Та за що це їм пішло,
Не вгадаю цього.
Чи це може за жінки
До двобою стали?..
Досить, що вони собі

--„О, дурні хахоли!
Я погоджу зараз Вас!

Кров аж попускали.
І як раз на це пан-лис
Надійшов з гостини.
А побачивши двобій
Півнів зза ліщини
Скрився нишечком під тин:
— “О дурні хахоли!
Я погоджу зараз вас!”
І тоді поволи
Приблизився близько них,
На момент заждав,
Врешті скочив вмить на них,
І обох спіймав,
Перегриз шийки тим півням,
Затащив до ями
І сніданок мав смачний.
Разом з діточками.

Це лиш байка, а вона
Цю науку має,
Де два б'ються, часто там
Третій користує.

21. ГОРОБЕЦЬ — ЛИЗУН.

Вість рознеслася по лісі,
Захворів орел,
Позліталися до нього
Птахи з різних сел.
Позліталися до нього,
Хто лиш вість почув,
Тільки з крайної діброви
Щигол не прибув.
А причина ця здається:
Тому кілька днів

Цей орел його кохані
Діточки поїв.
І для цього не летів там,
Бо він уважав,
Що цю слабість на орла Бог
За гріхи післав.
Замітив це горобець, що
Щигола нема.
А що щигол раз був вибив
Цього горобця,
І за те, що раз в підхміллю
Як домів вертав,
Стрінув паню щиголеву
І їй зачіпав, —
Став лихий на щигла дуже
Горобець за те.
Щоб пімститись, то цілий він
Рік чекав на це.
І тепер найшов нагоду,
Злетів до орла
З скаргою, що всі є тут, лиш
Щигола нема.
Каже: — "Царю! наш пан щигол
Так гонорний став!
Як я тут летів до тебе,
Він собі співав.
А як я сказав, щоби він
Тут також летів,
То на це він розсміявся,
Гордо відповів:
"А чиж я дурний? Нехай там
Чорт орла бере,
Я не полечу до нього,
Хоч він і умре!"
А орел, хоч як був хворий,
То на ноги став.

— “Хто це смів таке казати?
— Злісно закричав. —
Гей вороно і ти шпаку,
Зараз полетить,
Пана щигола до мене
Миттю приведить.
Я його з кістками ликну
І його ввесь рід
В лісі знищу, що по ньому
І загине слід!”
Полетіли до гаю, де
Щигол проживав.
Щигол гарно добрих гостей
У свій дім прийняв.
А що якраз до обіду
Вже була пора,
Так і зараз їх просила
На обід стара.
Подала перш юшки з муків,
Гуляш з хробачків
І вареники зі сімя,
Компот із хрущів.
При обіді розмовляли
Про старі часи,
А відтак дійшли до цього,
За чим то прийшли.
Розповіли про підхлібство
Цього горобця
І сказали про жорстокий
Гнів царя — орла.
Та пан щигол був спокійний
І жаху не мав,
По обіді він чемненько
Жінку попрощав;
І всі взнеслися високо
Аж у хмари ген.

І під вечір став вже щигол
Перед королем.
Не моя вина,
Поклонився каже: —“Царю!
Що я трохи припізнівся,
А причина ця:
Що як вчув я, що ти хорий,
Кинувся мерщій
Межи знахорів і навіть
Полетів у Львів,
Щоб розвідатись, який би
Лік поміг тобі.
Щоб ти знову був здоровий
І буяв собі.
Отже за порадою цих
Знахорів знайшов
Лік для тебе, з нього будеш
Ти здоровий знов.
Лік цей — горобяче серце.
Як його з'їсиш,
За день, два здоровий будеш
І буятимеш!”
Вчув орел таку пораду,
Дуже втішний став,
Зараз канцлера свогого,
Яструба призвав.
Приказав йому убити
Зараз горобця,
Витягнути тепле серце,
Для орла — царя.
А за це у нагороду
Щиголові дав
Медаль графа і маршалком
Затитулував.

То лиш байка; а наука

З неї буде нам:
Хто під ким копає яму,
В неї паде сам!

22. БЖОЛА І КОМАХА.

Раз бжола навколо свого
Вулика літала,
А побачивши комаху,
Гордо запитала:
— “Як ти смієш, препогана,
Біля нас літати
І собою гарний воздух
Занечищувати?”
— “Правду кажеш, — тут комаха
Скромно відбрєніла —
Що я тим і провинилась,
Що туди летіла.
Може я і понизила
Тим достойність вашу,
Тож простіть ви за цю смілість
І невченість нашу!”
— “Бачиш, ми є наймудріше
Сотворіння в світі.
В нас є лад і ми лише пем
Сік з пахучих цвітів.
Виробляєм мід солодкий,
Знаєм всі секрети,
Ми кінчили вищі школи,
Університети.
Тож ти звідси забирайся
Зараз геть, голото,
Не тобі туди літати,
Лиш понад болото!”

А на це комаха каже:
— “Правда, ми без школи,
Та живем, як можем, і не
Гнівні ми ніколи.
Кажете, що тільки в світі
Ви живете краще,
І мід робите, одначе
Лихе серце ваше.
Хоч кінчили вищі школи,
І учені може,
Та в поведенню жорстокі
Так, що крий нас, Боже!
Бо як вжалите кого ви,
Ваш гнів в цю хвилину
Смерть приносить вам за ваш цей
Нерозважний вчинок!”

Тут як бачиться, що краще
Тихим, скромним бути,
А тих знов прикмет не мають
Горді і надуті!

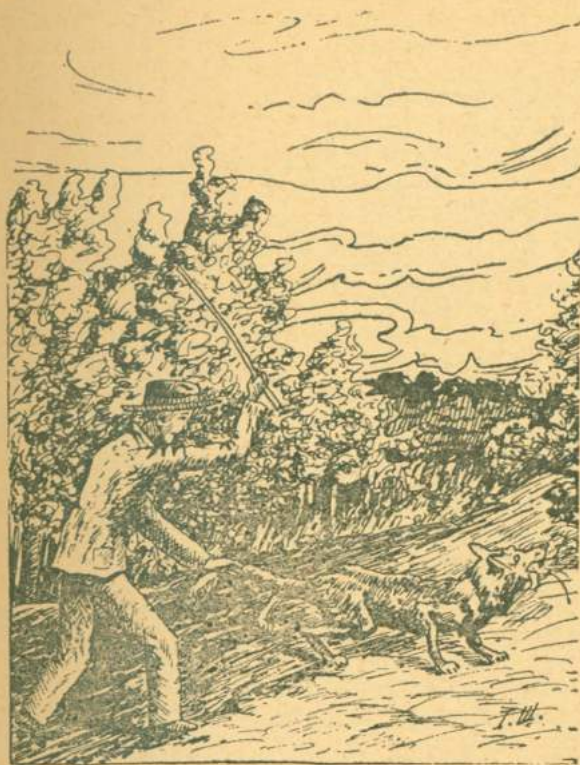
23. ГОЛОДЕН ВОВК.

Раз Ісус Христос Спаситель
Йшов попри діброву,
І голоден вовк Христові
Перейшов дорогу.
— “О Ісусе! чув я -- каже —
Що Ти милосерний,
Тож лиця і на мою цю
Просьбу не відвернеш?”
А Спаситель наперед знав,
Що просить вовк стане;
Каже — “Та, проси й для тебе
Буде воно дане!”

А голоден вовк говорить:
— “Весь світ змандрував я,
І всіляке їв вже мясо;
Ще не смакував я
Мяса людського; тож прошу
Я Тебе сердечно,
Щоб мені позволив з’їсти
Мужика конечно!”
А Ісус лиш усміхнувся:
— “Чи ж ти так голоден,
Що без людського вже мяса
Обійтись не годен?
Знай, що в кожному чоловіці
Костомах багато,
Мяса дуже, дуже мало,
Шкода зачинати!”
— “Хай там буде якнайгірше, —
Каже вовк упертий —
А позволь мені конечно
Мужика пожерти!”
Здрів Ісус, що вовк конечно
Хоче смакувати
Людське мясо, тож до вовка
Став таке казати:
— “Йди в ліс. Старця і дитину
Зачіпить, хрانی Боже!
Лиш як парубка побачиш,
Цього їсти можеш!”
І подякував за раду
І пішов вовчисько,
Вишукав шлях відповідний
І сів на хвостисько.
Та сидить він при дорозі,
Всюди заглядає,
Аж тут старець десь до міста
Лісом шкандибає.

— “Гов, як звешся ти і де йдеш?” —
Старця вовк питає.
Старець злякся і трясеться
Та відповідає:
— “Називаюся я старець,
І іду до міста,
Та вкажіть, куда дорога,
Гайта або вісьта?”
— “Йди собі, куда дорога
В місто, я незнаю,
Ти є старець, а не мужик,
Тож тебе пускаю!”
Та вовк далі жде на свого
І слідить очима,
Аж тут бачить, стежечкою
Йде малий хлопчина.
— “А стривай - но, ти маленький,
Де ти так спішишся?
Та скажи мені по правді,
Хто ти і як звешся?”
— “Та я звуся — каже хлопець —
Семко, син Миколи;
Ось і зараз на науку
Я біжу до школи!”
— “То ти є школяр — дитина?
Йди до школи вчитись —
Каже вовк — бо як старому
З книгами носитись!”
Та вкінці і дочекався
Жданого свого:
Ось зближається здоровий
Парубок до нього.
Гукнув: — “Гов, стій чоловіче,
Годі довше ждати,
Та скажи мені, як маю
Я тебе назвати?”

— “Я є парубок Залізняк.
Та чому питаєш?
Чи мене ти ще не бачив,
Чи який жаль маєш?”
— “Ні не те, лиш сам Спаситель
Говорив в цю днину,
Щоб тебе я з’їв сьогодні,
Як з тобою стрінусь!”
— “Як така є Божа воля,
Отже можеш їсти,
Лиш як я тобі невмитий
Буду у рот лізти?”
— “Ну, як так — вовк повідає—
Вмитися бажаєш,
То бігай - же, недалеко
Вдолі річку маєш!”
Скочив парубок до ліса,
Митись не гадає,
Витяв бук, сховав за спину
І назад вертає.
— “Ідж мене вже, вовче, скоро,
А за ласку тую,
Що мене з’їси, позволь, хай
Хвіст твій поцілую!”
Вовк немов їжак надувся,
Хвіст свій піднімає,
Парубок за звіст відважно
Вовка вмить хватає.
А вкінці зза спини в руку
Як візме бучисько,
Як пічне ним обертати,
Аж ричить вовчисько.
— “Маєш, тут тобі наука,
Вовче вражий, клятий,
Щоб затямив ти, як маєш
Парубка чіпати!”

---,,Масш тут тобі наука,
Вовче вражий клятий,
Щоб затямив ти, як масш
Парубка чіпати!''

По хребті, по голові скрізь,
Досить того всього,
А відтак покинув вовка
Ледви що живого.
І по хвилі так якось тут
Впам'ятавсь вовчисько,
Подивився і поволі
Зводить головисько,
По тій купелі горячій
Підійнявсь нерадо,
То передом намагає,
То волоче задом.
І як може, так вовчисько
До нори вертає,
Аж ось тут він знов Ісуса
В лісі зустрічає.
— “Що тобі, — Ісус промовив —
Бідний вовче сталося?
Плентаєшся наче п'яний,
Щось тобі не вдалось!”
— “О Ісусе милосерний! —
Каже вовк на те —
Добре Ти казав, що людське
Мясо несмачне.
Стогнути вовк далі каже:
“Покіль жити буду,
Цього мяса несмачного
Ввіки не забуду!
Та не тільки, що в нім кости,
Що нема що їсти,
Ба я навіть і не кушав,
А не годен лізти.
І не їв я цього мяса,
Хтів лиш скоштувати,
А гірке таке, що буду,
Мусів і здихати!”

24. ЗАЯЦЬ.

Вибіг зайчик на горбочок,
Сів та не дрімає,
А лиш на свою погану
Долю нарікає.
— “Ой, чому звір інший вільний
В лісі проживає,
Лише зайчик нещасливий
Скритись де немає.
Поза межі укриваюсь
Від чужої злоти,
Утікаю, щоб свої лиш
Ратувати кости.
Кожен звір собі хвостатий,
Ходить гоноровий,
А мені і показатись
Сором у діброві.
В інших, бачу, жінка гарна
Наче та зірниця,
А моя така погана,
Ні вовк ні лисиця.
Сам не знаю, що вже маю
Я почать з собою,
Чи зі жінкою розвестись,
Чи в мур головою!”
З того то жалю за серце
Зайчика малого
Ухопило, аж жаль було
Глянути на нього.
Втім в кущах зашелестіло,
Вовк чи лис — не знати,
І вже зайчик налякався
І хотів тікати.
І хоча шерсть дубом стала,
Піднялися вуха.

— “Треба бути тут відважним,
І не тратить духа!”
Приглядається він ліпше
Хижаку страшному,
А то дід його старенький,
Звідкись йде додому:
— “Помагайбіг, любий Яцку!
Привитав чемненько;
А чого ти так сумуєш?”
І прийшов близенько.
Зайчик лиш зітхнувши важко,
Не хотів казати,
А тут дідо напосівся,
Все почав питати:
— “Що тобі такого злого
Нині долягає?
Чи не гарна в тебе жінка,
Чи дітей не маєш?
Бач, капусти повно всюди.
Конюшина низько,
А в зимі як зголоднієш,
Маєш щепи близько.
Тож нема чого і думать,
Лиш тобі гуляти,
Панувать, а не журбою
Так себе вбивати!”
Наче збуджений тим зайчик
Довш не міг мовчати
І старому про все лихो
Став розповідати.
— “Ох, дідуню! — І тут зайчик
Вухами повіяв —
Що я без хвоста, скажіть, хто
Нам цю кривду вдіяв?
Куций, сірий, клаповухий,
Очі як цебуля,

Що і сам не знаю, хто я,
Ні крук, ні зозуля.
Поясніть мені дідуню,
Будьте так добренькі,
Хто вчинив це в нашім роді,
Що наш рід куценський?"
— "Щоб ти, Яцку, знай, не думав,
Що я цьому винен,
То мій дід старий гільтай був
І всмішив родину.
Нам мій дід цей стид залишив
І таку огиду.
Зачіпав чужі жінки він,
Допистився стида.
Цього вже було багато,
Раз його спіймали,
І що влізлося, набили
І в суд завізвали.
А у суді присудили
Хвіст старому втяти,
Хоч за ним просили діти
І молила мати.
Так за родича провину
Часто бідні діти.
Всеж таки знай, ми повинні
Всьо йому простити,
І хоч наш кожух сіренький
Вуха як лопати,
Та проте вони рідненькі,
Гріх нам їх стидатись.
І хоч хвостик наш куценський,
Знають проте люди,
Що ми зайцями родились,
Ними завжди будем!
Чим родивсь, тим треба гинуть,
Свого не стидатись,

Хто цурається родини,
Буде Бог карати.
А хто гордить рідним станом,
Цей негідний жити,
Цей негідний і по рідній
Земленці ходити.
Отже будь спокійний, Яцку,
Не стидайся роду,
Лиш будь щирим патріотом
Свого народу!"
Те сказавши і погласкав
Дід свого внука,
А внук встав поцілувавши
Свого діда в руку.

25. СИНИЦЯ І СОЛОВІЙ

Раз синиця з соловейком
На ліщині в лісі
Сперечалися з собою,
Хто з між них гарніший.
І синиця каже: — "В мене
Лиця бач, біленькі
Зверха піре темно - сіре,
Попід спід жовтеньке.
А тебе лиш прикриває
Сіра опанчина,
Виглядаєш в ній неначе
Бідний жебрачина!"
Соловейко тільки глянув,
Не сказав нічого,
Стало прикро, що немудра
Так глузує з нього.
Сперечалися з собою
Більше як годину,

Аж на це мужик надходить
Попри цю ліщину.
Зустріла його синиця,
Радо стріпоталась,
До сусіда соловейка
Зараз відозвалась:
— "Глянь, мужик йде, він найкраще
Нас обох розсудить,
А то так, кого він ліпше
З нас собі полюбить.
Ти остань на цій гіляці
Гордий соловію,
А я сяду трохи далі,
Вчуєш, що я вмію!"
І синиця стріпоталась,
Далі відлетіла,
На одну гіляку крайну
На переді сіла.
І підходить мужик блище,
А мала синиця
Цвірінкоче, як лиш може,
Хвостиком вертиться.
А сіренький соловейко
Як не заспіває,
Боже милий! — голосочок,
Залунав ген гаєм.
І мужик тут зупинився
І став приглядатись
І малого соловейка
За спів похваляти.
А на цю синичку "гарну,"
Що себе хвалила,
І не глянув, і синичка
З стидом відлетіла.

І у нас є соловії

Здатні, хоч сіренькі,
А синички більш пусті, хоч
Піря їх гарненьке!

26. ОЛЕНЬ.

Гарний олень наче князь
У ріці пив воду
І мов в дзеркалі, в воді
Здрів свою уроду.
Як поглянув на свої
Розложисті роги,
Зараз ними гордий став,
Врешті зирк на ноги.
Приглядається ногам;
— “Тфу на вас, погані!
Так сухі, нескладні ви,
Начеб деревляні.
Подивіться штурпаки
На прегарні роги,
Що за диво, за краса,
Не так, як ви ноги,
Що й до вас признатись стид!”
Так він промовляє.
Аж тут бачить, лев страшний
Жене, що сил має.
Налякався олень князь
І зібрав всі сили,
Щоб втікти та на біду
Роги запинили.
І запутались в кущах
Поміж дикі лози,
Що тут олень лиш зітхнув
І сказав крізь сльози:
— “Дарма, що я вас хвалив,

Втіху мав єдину,
Ноги вратувать могли,
Через роги гину!"

27. ВОВК, ВЕДМІДЬ, ДИК І ЛИС.

Вовк, ведмідь,, дик, лис вертали,
З царської палати,
І про силу чоловіка,
Стали розважати,
І трох з них, ведмідь, дик з вовком
Все те говорили,
Що в тім дивнім чоловіці
Не багато сили.
Лис підслухав це і каже:
— "О дурні хахоли,
Як я бачу, не ходили
Ви ні день до школи.
Бо не знаєте нічого
Ви про чоловіка.
Правда, хоч у чоловіці
Сила не велика,
Та за те знання у нього,
На все спосіб має,
Хоч би був хто найсильніший,
Він ся не страхає!"
— "Овва, що таке то мудрість!
Став ведмідь казати —
В мене сила, а на мудрість
Можу наплювати.
Я лишень раз чоловіка,
Вдару поза вуха,
То щоб він був наймудріший,
Зараз видасть духа!"

Так всі силою хваляться,
Лиса висмівають,
І нарешті гайового,
Під кущем стрічають.
— “Гляньте! — каже лис до вовка,
Ведмедя і дика —
Маєте там в холодочку,
Того чоловіка,
Тож ідіть спробуйте ви,
Як сверблять вам кости!”
— “Щож ти думаєш, не підем?”
Гукнули зо злости
І пішли до гайового.
Ну, а лис - Микита,
Скривсь за куш, слідив, як їм там
Випаде візита.
Гайовий вельми настрашивсь,
Як таких здрів гостей,
Та стрілять до них боявся,
Бо роздерли б в злости.
Тільки витягнув кавалок
Ковбаси з торбини,
Заїдає і горілку
Пе собі з флящини.
Ковбаса запахла дуже,
І ведмідь питає;
— “А що ти їсиш такого,
Що так запах має?”
— “Бачиш, ковбасу їм, чиж ти,
Запаху не чуєш?”
— “Ну, то дай мені кавалок,
Хай і я скоштую!”
Гайовий хоча не радий,
Та щож тут робити,
Мусів гостеві частину
Ковбаси вділити.

І не довго ковбасою
Грався ведмедисько,
Він вхопив від гайового
И далі у ротисько.
— “Ах, їй Богу, що смакує!
Став ведмідь казати —
І скажи но, де б такої
Ковбаси дістати?”
— “Де б дістати? Це і дуже
Штука невелика,
Ковбаси ці роблять з нього!”
Показав на дика.
— “Отже як тобі смакують
Ті ковбаси брате,
Дика вбий, та і ковбаси
З нього будеш мати!”
І ведмідь не думав довго,
Що треба чинити,
Гримнув дика поза - вуха,
І впав дик убитий.
І звернувся до гайового:
— “Маєш цього дика,
Зараз виробляй для мене
Ковбасу велику!”
— “Добре, я візьмусь за працю,
Та щож? Зле, бо знаєш,
Як побачить вовк, так зараз
Спілки зажадає!”
— “Правду кажеш, чоловіче,
Що вовк спілки хоче!”
І ведмідь тут як не змірить
Вовкові між очі...
Вовк же хоч сильний, завив лиш
Сумно голосами,
Завернувся наче п'яний
І натяг ногами.

— “Ну, тепер ми, чоловіче,
Обидва самі,
Отже зачинай робити,
Ковбаси смачні!”
Гайовий розрізав дика,
І кишки виймає,
Крає мясо, солонину,
У кишки впихає.
Врешті видобув рушницю,
Насипає шроту,
А ведмідь глядить лиш з боку
На його роботу.
Дивним все те йому стало,
А вкінці питає:
— “А що - же ти чоловіче
Тут так насипаєш?”
— “Сиплю перець, щоб була ця
Ковбаса смачною,
Ось понюхай, як вже чути
Гарно ковбасою!”
То сказав, звернув рушницю
До ведмедя свого,
Легко потягнув за курок,
Стрілив в рот до нього.
Поваливсь ведмідь як довгий,
Вцілив в самі груди,
А лис в сміх: — ”Я наперед знав,
Що воно так буде!”

XXXXXXXXXX

28. ДВІ РОЖІ.

Раз дві рожі вже зівялі
На сміттю лежали,
І про славу між собою
Суперечку мали.

Перша каже: — “Я є славна,
Гарна і багата,
Бо в весільного бояра
Я була припнята!”
На те друга: — “Я славніша,
Якщо хочеш знати,
Бо в самої молодой
Я була припнята!”
— “Щож вам з цього — каже вітер,
Що подув з города,
Всежтаки вам однакова
Ждала нагорода!”

29. ЯБЛУНЯ.

При дорозі головній
Яблуня стояла;
Перед вітром на свою
Долю нарікала:
Каже: — “Я тут так сама
В полі виростаю,
Що коли прийде зима,
Скритись де немаю.
А у літі знову я
Видержать не можу;
Бо як гарні і рясні
Яблука зароджу,
То хто тільки йде шляхом,
А на мене гляне,
Зараз кидає дрючком
Або і грудками.
Позбивали так мене,
Защо? я не знаю!”

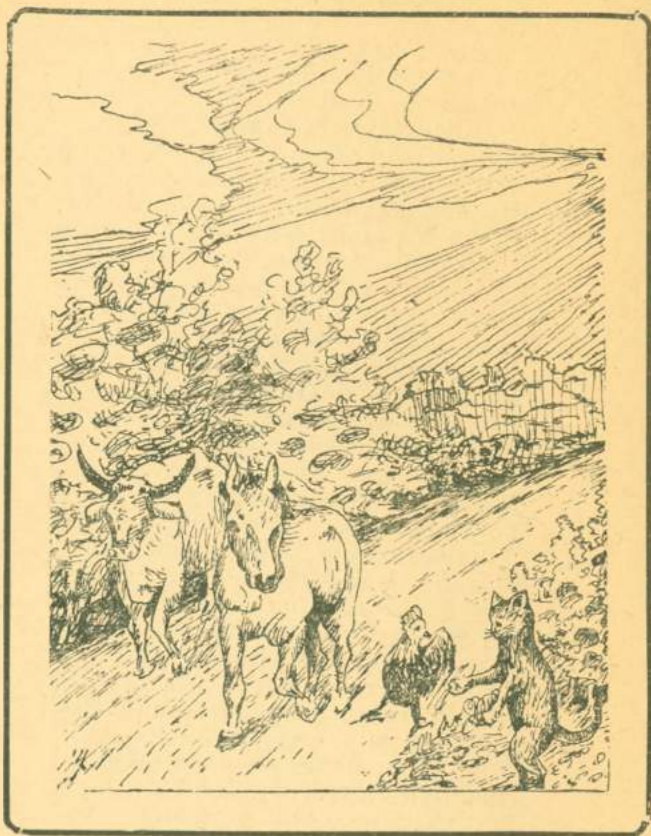
Знай, що в світі за добро,
Злом нагорожають!

30. КІНЬ, ВІЛ, КІТ І ПІВЕНЬ

Кінь з волом ходили в плузі,
Все орали поле,
Врешті скупилось для них так
Жити все в неволі.
І урадились хазяйство
Гриця покидати
І йти в світ, а в світі хліба
Ліпшого шукати.
Так ідуть вони й з собою
Дещо розмовляють,
Перейшли село і поле,
І у ліс звертають.
Аж тут чують, а за ними,
Півень викрикає,
— “Гей стрівайте! а куди так
Йдете ви?” — питає:
“От, ідемо, — повідають —
В світ шукати долі,
Бо вже скучно довше жити
Нам у цій неволі.
Не дає хазяїн їсти,
Гонить працювати,
І від досвіду самого,
Мусим вже орати!”
— “Ну як так, піду я з вами,
В світ шукати долі.
Бо вже і мені обридло
Жити в цій неволі!”
— “Та якаж тобі неволя?”

Віл відповідає —
Ти нічого не працюєш,
І ще нарікаєш?
Господиня сипле зерно,
Літом чи зимою,
А жінок неначе султан
Водиш за собою!”
— “То так тільки видається,
Що гаразд я маю,
Та за те вони багато
В мене вимагають.
І не можу я нікому
Як слід догодити,
Бо коли, кого незнаю
В час який будити.
Заспіваю я раніше,
Треба це вам знати,
Наймит бе мене за те, що
Мусить рано встати.
Заспіваю знов пізніше,
То хазяй свариться
З жінкою, що через мене
В поле запізниться.
Що в час їсти не зварила,
Мусить довго ждати,
І за це на мене злісні,
Гонять геть із хати!”
— “Як таку, — кінь повідає —
Там терпиш недолю,
Тож ходи й ти, може в світі
Знайдеш кращу долю!”
Йдуть вони собі, а півень
Весело співає,
А щоб з заду не лишитись,
Завжди підлітає.
Вийшли ген за ліс, на поле,

Аж тут вза куша з діброви
Котик вибігає.
-- „Помагайбі, подорожні!
Де, куди ви йдете?...

Сонце пригріває,
Аж тут зза куща з діброви
Котик вибігає.
— “Помагайбі, подорожні!
Де, куда ви йдете?
Може ви до свого клубу
І мене візьмете?”
Подорожні подивились,
Зараз і пристали,
Засміялися всі разом
І кота спитали:
— “А яка - ж тобі неволя,
Котику коханий,
Що хазяїна лишаєш,
А йти хочеш з нами?
Думаєм ми, що котови
Є найліпше в світі,
На печі спиш, скільки хочеш
Чи в зимі чи в літі.
Молоко пеш в кожную днину,
Ну, а як охота,
Зловиш мишку для забави,
І це вся робота!”
— “Го, го, го, не так то добре
Вже мені ведеться
У хазяйки, — каже котик —
Як вам це здається!
Не дають мені так довго
На печі дрімати,
Мушу більше у stodoli
В шопі ночувати.
Бо мишей, щурів в stodoli,
В шпихлірі і хаті
Так богато, що вже ради
Сам не можу дати!”
Подорожні засміялись

Над його бідую
І згодилися забрати
Котика з собою.
Так ідуть собі поволи,
Дещо розмовляють,
Як на світі краще б жити,
Пляни укладають.
Кінь і віл все напасуться,
В лісі і діброві,
Півень хробачків наїсться,
Котик мишку зловить,
Та й тим чуються щасливі
Наші подорожні,
Що живуть собі на волі,
Як пани вельможні.
Що хазяїни ніколи
Голови не сушать,
Що за дармо на нікого
Працювать не мусять.
Увійшли в ліс; дощ пустився
Як з коновки лити,
І всі кинулись по лісі,
Щоб могли де скритись.
Ходять, ходять і знаходять
У діброві хату,
Що то власністю була двох
Чортиків рогатих.
А що тих чортів не було,
Бо пішли гуляти
З чарівницями й народ весь
До гріхів склоняти,
Тож в цій хаті подорожні
Закватирували
І немов у власній хаті,
Хазяїнували.
Кінь залишився у сінях,

Бо звук холод мати,
А віл знову, щоб загрівся,
Поволік до хати.
А пан котик, як звичайно
Аж на піч укрився,
Півень фуркнув ген на жертку
І там угніздився.
І собі найспокійніше
Тут усі ночують,
Аж нараз десь о півночі
Шум і гамір чують.
Прилітають два чортяки,
— “Хто тут є?” — питають.
А кінь каже: — “Я купець є,
І табаку маю!”
І дав зараз кінь табаки
Чортові зажити
У сам ніс, а чорт із болю
Став млинком крутитись.
Як вкінці опамятався,
В хату утікає,
Та вола побачив в хаті:
— “Хто ти є?” — питає.
— “Я хлоп з вилами! Не бачиш?”
Каже віл до нього,
І тут зараз віл на роги
Вхопив чорта свого
І під ноги, та ногами
Став його доптати,
А молодший чорт жахався
І зайти до хати.
Вирвавсь з під вола чорт збитий
І на піч сховався,
А коли kota побачив,
— “Хто ти?” — запитався.
— “Я коваль є!” мавкнув котик.

Скочив в цю хвилину
І тут чортові угриз він
Носа половину.
Чортик з болю як не крикне
І ногам дасть знати,
Вилетів на жердку, щоб там
В кутику сховатись.
Півень як не заспіває,
Крилами злопоче...
Чортик півня налякався,
З жердки як не скоче
На коня, відтак до ліса,
В пекло через поле,
І вже більше не вертались
Тут чорти ніколи.
Відтоді тут подорожні
Хазяїнували,
Жили в згоді і для себе
Спільно працювали.

31. ЖЕНИТЬБА СОЛОВЕЙКА.

Закохався соловейко,
В чижиківні гарній,
Молоденькій як та квітка,
Дуже господарній.
Закохалися з собою
Вірно молодята,
Він кохав, хоч чижиківна
Не була богата,
Запросив з діброви, поля.
Пташої громади,
Коса, дрозда, жайворонка
Посадив до ради.
Додали вони охоти,

Соловей згодився,
Що на гарній чижиківні,
Буде він женився.
Зараз вістку до усього
Птацтва розіслали,
І вже досвіта з усюди
Птахи всі злітались,
Загостили: яструб з горів,
Крук і пишна каня,
Скригулець, зозуля, сокіл,
І синиця - Ганя.
З генералами своїми
Цар орел прилетів
І граф гупало явився
Йі чапля з очеретів.
Прилетів із хати бузько,
Із левади плішка,
А із поля жайворонок
І перепеличка.
Щигол, горобець і дятель,
Пані воронова,
Курка, ластівка, бергулька,
Голуб, голубова.
Риболове, шпак, сорока
І пан суп кулявий,
Індик, гуска, качка, дудик
І княгиня пава.
Кривоніс, дрімлюх, куренник.
Чайка господарна,
Морська мева, куропатва
І колібра гарна.
Какадук і водомороз,
Одуд і пантарка,
Грак, сорокопуд і серник
Костогриз і галка.
Прилетів барон канарок,

Зяблик і снігурка,
Волосінка і боянок,
Сойка і жовтурка.
І ще більше, що не можна
Всіх їх спам'ятати, —
Прилетіли соловейка
Щастям повітати.
За хвилину вже у хаті
Всі столи накрили,
Молодят на перше місце
За стіл посадили.
Як пан дружба сів боянок
Поруч молодого,
Побіч дружби сам орел сів,
А навколо нього
Посідали другі птахи.
А при чижиківні
Місце дружки там заняла
Панна щиголівна.
Та і почалась забава.
До вінця співали,
Щиголі сопрано, другі
Альтом вторували.
А коли вінок сплели вже,
Молодят прибрали,
Так і зараз молодята
До вінчання стали.
Родичам своїм обое
Низько поклонились;
За те родичі їх щастям
Поблагословили.
А тоді орел зблизився,
Перевів присягу,
І так почали весільну
Веселу забаву.
Курка, каня, куховари

Їсти готовили,
Яструб з круком всім до столу
Страви доносили.
Для орла приніс сам яструб
Заяця на дико,
А на друге баранини
Порцію велику.
Опісля для інших гостей
Доносили страву,
І насамперед подали
З хробачків потраву;
А відтак студенну рибу,
З черепах печеню,
З жаб котлета, а з мух юшку,
І хрущі, ячменю.
І вареників з черешень,
Надівані миші
І налесники зі сімя,
З гусениць кулешу.
По обіді молодят
Грімко заспівали
“Многа літа,” а відтак всі
Бавитися стали.
Кіс і крук на скрипці грали,
Яструб у цимбали,
Бузько на флет, гупало й шпак
На бас вторували.
Жайворонок на сопілку,
Дрозд на балалайку,
Сокіл знов гатив у бубен
Закуривши файку.
Одуд взяв за мандоліну,
І так всі заграли,
Та хто жив лиш, так і зараз
Танцювати стали.
Цар орел взяв княжну паву,

Голуб взяв синичку,
Зяблик чаплю, а канарок
Взяв перепиличку,
Індик качку, півень каню,
Дятель щиголівну,
Дудик плішку, серник гуску,
Перкун горобцівну.
Всі взялись за танець, навіть
Курка і ворона,
Танцювали модні танці,
Вальса й шарлестона.
Кадриль, мазур, бостон, танго,
Чардаш, катерини,
Коломийки, запорожця,
Гонти, верховини.
Забавлялися до рана,
Гарно танцювали,
А як тільки засвітало,
Всі порозлітались
В гай, діброву поміж трощі,
В сторону безлюдну;
Молодята ж відлетіли
В подорож полюбну.

—oooOooo—

32. ЦУКРОВИЙ ГОРОХ І РІПА

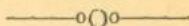
Видерся горох на тику
І вділ споглядає;
Там на долі бачить ріпу
Й гордо повідає:
— “Бідна ти собі рослина,
Завжди як в неволи,
Світа Божого не бачиш
У життю ніколи.

Глянь на мене, як високо
Буйно виростаю,
Тут для мене сонце світить,
Всі вигоди маю.
А за рік, за два я буду
Аж під небесами,
А ти в долі вік марнуєш
Поміж бурянами!"

— "Правда, я собі маленька,
В гору я не пнуса,
Та за те в своїй я силі
Сильно все держуся.
А ти хоч собі високий,
Можеш скрізь дивитись,
Щож, тебе патик тримає!
Чим - же тут хвалитись?"

Аж нараз десь загреміло,
Чорна хмара стала,
Дощ полився, страшна буря
Тику похитала.
Похитала вліво, вправо,
Тріснула по хвили,
І упав горох на грядку
З тикою без сили.
І як тика повалилась,
Корень перервала,
А побачила це ріпа,
Зараз відозвалась:
— "Бідна ти собі рослина,
Це признати треба,
Перед хвилею ти пнувся
До самого неба.
Насмівався, що я мушу
Вдолі проживати,
А одначе ти скоріше
Мушиш погибати!"

І ти, як стоїш високо,
Тим, бач, не гордися,
А із меншого ніколи
Кпити не берися!

33. ВОВК, ЛИС І МАЛПА.

Раз голоден вовк йде лісом,
Скрізь очима водить,
Аж тут бачить, зза куща лис
З куркою надходить.
А побачивши, так зараз
Став він міркувати,
Як би то собі від лиса
Курку відобрати.
— “Тм, на силу відбирати,
Я йому не буду,
Краще зроблю, як його я
Поведу до суду.
А у суді не боюся,
Там мене всі знають,
І я певний, що для мене
Курочку признають!”
Лиш собі таке роздумав,
Гукнув: — “Стій котюго!
Як ти смів украсти курку,
Драбе, волоцюго?
Я її собі вже давно
Вибрав на снідання,
І якраз уже забрати
Думав завтра зраня!”
— “А присягнеш, що то курка
Ця сама?” — питає.
“Так, сама ця, а не інша!” —

Вовк відповідає.
— “Ну як так, скажи, хай знаю,
Каже лис до нього —
Звідкіля ця курка родом,
І з села котрого?”
— “Звідкіль родом, це не мушу
Я тобі казати,
Знаю, що вона моєю,
Мусиш їй віддати!”
— “Ні, не мушу, бо для тебе
Красти я не буду!”
— “Якщо так, — вовк повідає —
То ходім до суду!”
В суді цім була всім знана
Малпа судією.
А коли вже запізналась
З справою цією,
Каже: — “Вовче, ти все брешеш,
І ти лисе крутиш,
Вам не вірю, тільки свідків
Я хотіла б чути.
А що ви прийшли без свідків
Тож не доказали,
Хто з обох вас, де і скорше
Курку купували.
Отже присуд вам голошу,
Каже право ліса,
Що ця курка тут зістане,
Ви гоніть до біса!”

ЗМІСТ

Сторона

Вступ	3
1. Вчений Ведмідь	4
2. Миші	6
3. Лев і Їжак	9
4. Похорон Львиці	10
5. Куций Лис	14
6. Зозуля	16
7. Осел	17
8. Лев і Подорожний	18
9. Павук і Муха	20
10. Дятель і Сорока	22
11. Жаби	23
12. Вовк і Барани	25
13. Лев і Осел	30
14. Вовк і Жирафа	31
15. Лев і Чоловік	34
16. Лис і Півень	36
17. Дуб і Гриб	38
18. Горобець	40
19. Ведмідь в хаті Гайового	41
20. Лис і Півні	42
21. Горобець — Лизун	44
22. Бджола і Комаха	48
23. Голоден Вовк	49
24. Заяць	55
25. Синиця і Соловей	58
26. Олень	60
27. Вовк, Ведмідь, Дик і Лис	61
28. Дві рожі	64
29. Яблуня	65
30. Кінь, Віл, Кіт і Півень	66
31. Женитьба соловейка	72
32. Цукровий Горох і Ріпа	76
33. Вовк, Лис і Малпа	78

4.00
Твори Сильвестра Калинця, які досі вийшли:

ПОЕЗІЯ.

1. Ілюстровані Народні Казки. Коломия. 1904
2. Торбина сміху. Львів. 1921.
3. Зпід рідної стріхи. Львів. 1921.
4. Щедрівки. Львів. 1921.
5. По другім світі. Львів 1921.
6. Сміх і Правда. Львів 1930.
7. Серед граду куль. Курітиба. 1934.
8. Т. Шевченко. Поезії по португ. Куріт. 1936.
9. Розбійники, поема. Канора Саск. 1936
10. Байки. Мондер, Алберта. 1938.

ПРОЗА.

11. По дорозі щастя. Коломия. 1911
12. Посеред бурі життя. Коломия. 1911.
13. Легенди про Ісуса Христа. Львів. 1921.
14. Було та мохом поросло. Львів. 1922.

ТЕАТР.

15. Вертеп. Львів. 1921.
16. Маланчин вечір. Львів. 1921.
17. Сватання в нецках. Львів. 1923.
18. Знахорка солоха. Львів. 1923.
19. Вуйко з Америки. Львів. 1930.
20. Роман і Юлія. Прудентопіль. 1934.
21. Хочу мужа. Курітиба. 1934.
22. Кохання з перешкодами. Курітиба. 1934.
23. Засвистали козаченки. Прудентопіль. 1935.
24. Мельникова Гандзя. Прудентопіль. 1936.
25. Дівчина з Ірасеми. Курітиба. 1936.
26. Літературна комедія. Вінніпег. 1936.
27. Татари. Драма. Мондер Алта. Канада 1938